

Sămănătorul

Revistă Literară Săptămînală

Supt îngrijirea d-ilor :

D. ANGHEL, ST. O. IOSIF, M. SADOVEANU, G. SANDU-ALDEA, ION SCURTU

PENTRU PARTEA LITERARĂ.

G. M. MURGOCI

PENTRU PARTEA ȘTIINȚIFICĂ.

Sumarul :

ADINA GR. OLĂNESCU. — Cugetări (Dintr'un manuscript postum).

ELENA FARAGO. — Din trecut (după H. de Régner).

ZAMFIR C. ARBURE. — Elementul inconștient în mișcările mulțimei, (II).

ECATERINA PIȚIȘ. — Sonet.

C. SANDU-ALDEA. — Frați de Cruce. (nuvelă, sfirșit)

D. TELEOR. — Eminescu (sonet).

G. MURGOCI. — O săptămîină pe Atlanticity Library Cluj

ION CORBU. — Dragoste.

G. V. BOTEZ-GORDON. — Samariteanca (traducere din Edmond Rostand).

Sc. și St. P. — Cronică :

D. Onciul : «Trădiția istorică în cheștiunea originelor romine». — I. Bonteni : «Casa din Muscel». — N. Bănescu : «Viața lui Pericle» de Plutarh. — Nicolae Iosif : «Vieritul». — Z. Verzea : «Daniela» (comedie). — «Revista Învățămîntului». — «Țara Noastră». — «Lupta». — Concertul dat de personalul Institutului «Minerva».

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :

B-dul ACADEMIEI No. 3. — Str. EDGAR QUINET No. 4.

BUCUREȘTI.

EXEMPLARUL :

În țară . . . 20 bani

În străinătate 25 ,

ABONAMENTUL ANUAL :

În țară . . . 10 lei

În străinătate . 12 ,

Routăți Literare

apărute în editura
institului de arte

grafice și
editură

„**Minerva**”

București. — Bd. Acade-
miei 3, — Edgar-Quinet 4

M. Sadoveanu

La noi, în Vișoara

Scrisori către un prieten

Prețul: Lei 2.—

I. A. Bassarabescu

Vulturii

Șchițe și nuvele

Prețul: Lei 1.50

Virgil Caraiivan

La șezătoare

Povești și snoave

Prețul: Lei 1.50

N. Dunăreanu

Chinuții

Șchițe
din viața de port

Prețul: Lei 1.50

M. Eminescu

Geniu Pustiu

— Roman inedit —
Ediția II-a

Prețul: Lei 2.—

V. Alecsandri

Teatru IV

Vol. V din opere complete

Prețul: Lei 1.50

N. IORGA

Prin Bulgaria la Constantinopol

Prețul: Lei 2.50

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMINALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
B-dul Academiei, 3,
Strada Edgar Quinet, No. 4.
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL
În țară 10 lei
În străinătate 12 »

O nouă scriitoare: ADINA GR. OLĂNESCU.

Mlădiță fericit înflorită din neamul domnesc al Dorei D'Istria, nu se putea ca mult regretata Adina Gr. Olănescu să nu aibă cel puțin o pornire tainică de înălțare spre sferile senine, etern limpezi și curate, ale cugetărei filosofice și ale creațiunei literare. Într'adevăr, printre hirtiiile sale ferite cu multă grijă de ochii celor mulți și descoperite acum de rudele defunctei s'au găsit cite-va carnete, care cuprind manuscrisul deosebit de prețios al unei serii întregi de cugetări filosofice, morale și sociale, toate izvorind dintr'o inteligență extra-ordinară, dintr'un suflet generos și mare, dintr'o lectură foarte întinsă, variată și academică.

Stilul care îmbracă scumpele mărgăritare este o dovadă strălucitoare a talentului literar însemnat, ce se sclipia neștiut în umbra vieței discrete și cu totul modeste a femeii care, fără îndoială, a fost și va răminea una dintre figurile de glorie ale boierimeii noastre de viață veche și bună.

Asemenea unor minunate plante rare, culese cu dragoste de prin toate părțile pământului și așezate apoi cu grijă într'o seră discretă, departe de valurile zgomotelor, prafului și prozei grele a vieții fără soare și fără verdeață din marile orașe industriale, — ast-fel te încintă și te atrag aceste cugetări. Adina Gr. Olănescu, o viață întreagă le-a strins și le-a păstrat ascunse, în toiul vieții bucureștene, ca pe niște nevăzute flori eterne în mijlocul unei vegetații strigătoare prin culorile ei felurite și bogate, deșartă însă ca și zădărnicia vieții de fluturi a celor ce se bucură de ele.

Venerabila Doamnă Ecaterina Gr. Cantacuzino, mătușa Adinei Olănescu, a bine-voit să ne facă onoarea de-a ne pune la dispoziție cite-va din cugetările scriitoarei noastre celei mai nouă, care numai de aci înaintea, abia după moartea sa năpraznică și tragică, va trăi cu adevărat, va trăi cu sufletul ei nemuritor printre vechii cugetători și scriitori de frunte ai boierimii noastre istorice.

O nepoată a defunctei, D-șoara Butculescu, îngrijește de aranjarea manuscrisului cugetărilor și ele vor apărea în curind într'un volumaș vrednic de memoria Domniței stinse și vrednic a fi așezat printre cărțile cele mai frumoase ale literaturii românești.

Iată cite-va din admirabilele perle ale gândirei și simțirei celei smulse dintre noi, al cărei principiu de viață profund omenesc și artistic se găsește așa de frumos exprimat într'o cugetare a sa : «*Nimic nu este neînsemnat pentru cine știe să observe*», nobilă deviză uuei vieți de cugetare înaltă.

În cea mai adincă decadere inima omului păstrează o scînteie luminoasă; puțintică voință, o poate iarăși transforma în flacără vie; numai deznădăjduirea o stinge cu desăvîrșire.

*

Ajm intrat în al XX-lea veac de creștinătate; dar cine-și poate zice că este un adevărat creștin ?

*

Robia recunoștinței trebuie să fie o robie de bună voie și de veșcerca să o impui, de veș arăta că o pretinzi, îți ceri plata și e rușine.

*

Mă tem de feminism ca de orî-ce dezlănțuire de puteri necunoscute, dar nu pot să nu fiu feministă în fața strigătoarei neputinți legale a soției și a mamei.

*

Ceia ce chemăm rănile inimei noastre, nu sînt mai adese-orî de cit rănile mîndriei noastre.

*

Lumea întregă îți aparține, dacă știi să admiri.

*

Cea mai puternică minte șovăește, cînd nu se reazimă pe o credință.

*

Tinerețca pune inteligența mai presus de toate; numai experiența știe cit prețuește caracterul.

*

Ideile se dezvoltă în creerul omului, dar rădăcinile lor sînt în inima lui.

*

Adevărata putere a unei idei este de a dezvolta un sentiment.

*

Cea dintîi datoric a omului e de a trăi; decî cea mai mare crimă, de a se suprima.

*

Precum un clopot dogit nu-și mai recapătă nici-odată limpezimea sunetului, tot ast-fel o inimă strîmbată de fățarnicie nu-și mai redobîndește sinceritatea simțirii în veci.

ADINA GR. OLĂNESCU.

DIN TRECUT

— DUPĂ HENRI DE REGNIER —

*E liniște de moarte pe lac, și doarme apa,
Și doarme 'n margini stuful, ci doar din când în când
Se-aud șoptiri în umbră plutind încet, sfoase,
Ca filfiri de aripi ce nu se văd zburind.*

*Și luna își răsfrînge paloarea peste 'ntinsul
Cîmpilor gătite 'n podoaba lor de Măi,
Și-atîtea flori și 'naltă mirezmele în aer
Că de-aî dormi aicea te-ar duce visu 'n raî.*

*Și iată că de-odată se-aude o șoptă 'n care
Își plînge taina sorții un depărtat izvor
Și iată că și ție 'ți răsare 'n gînd povestea
Care-ți aduce-aminte de un vremelnic dor...*

*Era tot într'o noapte frumoasă ca și asta,
Acum visezi tu singur, — atunci, voi singurei...
Și 'n vraja amintirii te-auzi șoptind în noapte
Intîia vorbă dulce ce i-ai șoptit-o ei.*

Craiova.

ELENA FARAGO.

ELEMENTUL INCONȘTIENT ÎN MIȘCARILE MULȚIMEI

II.

Secretul influenței psihice reciproce, ce se stabilește între individ și mulțime într'o mișcare socială, se poate dezvăli pe cale analitică; dar fără a pași pe această cale, eū unul voesc aci numai și numai să arăt *principiul conducător*, care permite într'un mod cert să formulăm cestiunea și să legăm subiectul cercetărei cu o problemă mai generală și mai vastă. Particularitățile, pe care ni le presintă psihicia mișcărilor mulțimei, privite dintr'un punct de vedere special, fac parte din evenimentele *vieții sociale*.

Natura omului este ast-fel plămădită, în cit viața sa diferă esențial după condițiunile împrejurărilor sociale, de care este strîns legată. Simțămintele noastre față de cei cari ne inconjoară, tonul, nuanțele

celor trăite — toate acestea variază în legătură cu caracterul oamenilor cu cari noi venim în contact, cu caracterul mediului, în mijlocul căruia ne aflăm. Cutare categorie de oameni sau cutare mediu ne par respingători, un alt mediu social, o altă categorie de oameni ne atrag, ne sunt simpatici, au asupra noastră o influență morală atrăgătoare; între noi se stabilește o comunitate morală cu anumite forme de influență psihică reciprocă.

Care să fie cauza acestei deosebiri în caracterul atitudinii individului față de mediul ce-l înconjoară? Fără ca să pretind a deslegă cestiunea în plenitudinea sa, ca regulă generală se poate afirma că cu cât mai lungă a fost *conviețuirea* individului și a mediului social, cu atât mai strînse devin legăturile morale între ei. Oamenii puțin asemănători după natura lor, după concepțiunea principiilor de morală socială, oamenii cari trăesc prin interese deosebite, oamenii cu păreri diverse despre lucruri, oamenii cu obiceiuri deosebite etc. — rămîn străini unii altora.

În societate avem adeseori contact cu oameni cari n'au nimic comun cu noi și imediat simțim că există ceva între noi, care ne desparte, care reciproc ne respinge și, prin urmare, împiedică apropierea noastră morală, intimă. Din contră cînd ne întîlnim cu alți oameni, cu cari avem multe trăsuri de asemănare, cu oameni, de pildă, cari împărtășesc cu noi aceleași păreri politice, sociale, științifice, cari au aceiași cultură, în acest caz, între noi și ei imediat se făurește o legătură morală reciprocă, adică un *ce comun nouă* care adese-ori e mai puternic de cît sînt interesele materiale, ce putem avea între noi. Ca exemplu pentru a ilustra cele zise mai sus, putem lua din viața noastră de stat fatala întîmplare că mecanismul nostru administrativ, fie cel conservator, fie cel liberal, se recrutează dintre oameni în general vorbind certați cu cinstea. Cauza acestui fenomen nu reșede de loc în lipsa de oameni cinstiți în țară, ci în faptul că există o concepțiune de morală publică comună între recrutori și recrutați, cari reciproc se atrag, pe cînd oamenii cinstiți și cu dor de țară simt repulsiunea firească de a veni în contact cu maestrii noștri în politică. Oamenii cinstiți la noi în țară, prin comunitatea părerilor politice și sociale, prin cultură se atrag asemenea reciproc și, stînd la o parte de bacanalia desfrîului și necinstei care domnesc peste țară, compun azi acea pătură de ideologi, pe cari politicienii noștri îi acuză a fi instigatori... O altă pildă găsim în alcătuirea personalului judiciar la noi — aci iarăși recrutorii magistraturei atrag la sine pe recruții cari li se aseamănă — și drept rezultat — acea justiție orientală, de care beneficiază țara. Leac în contra acestei stări de lucruri nu există:

peștele, care de la cap să împute, trebuie să putrezească, adică să piară... Istoria omenirei ne-o zice negru pe alb.

În toate acestea, ideologiile noastre sînt tot atît de vinovați, precum sînt vinovați enciclopediștii secol. XVIII de Revoluția cea mare în Franța.

Încheiî dar acest articol prin a-mî rezuma gîndirea: tot ce este apt a creea între indivizi un ce comun — și înnainte de toate, firește — o conviețuire lungă, tradiții comune, orî ce *traie împreună, trecutul comun* și decî amintirile comune — toate acestea leagă pe om de om, creează între oameni o reciprocitate morală, o *influență reciprocă comună*.

Insist asupra acestor observațiuni preliminare, de oarece ele îmi vor permite a arăta în ce mod se formează într'o mișcare socială legături morale între indivizi și mulțime; de aci încolo nu va fi greu a ne convinge despre existența unei legături morale, care unește pe indivizi în mulțime; noi vom înțelege, în fine, cum din această legătură morală decurg cu fatalitate anumite forme de *influență psihică reciprocă* între individ și mulțimea în mișcare.

ZAMFIR C. ARBURE.

BCU SONET University Library Cluj

Cireșii toți și zarzării 's în floare,
Și-i alb cît vezi cu ochii în grădină:
O iarnă dulce, tainică și plină
De vis, de dor, de cîntec și de soare.

Cum staî aici supt zarzăr, la tulpină
Și sorb adînc miresme 'mbătătoare,
Și cum nimic, nimic nu mă mai doare,
Pe-o lume 'ntreagă 'mi pare că's regiună.

Palatul meu e-adăpostit de rele,
În sînul lui mă simt atît de bine:
Mă bate vînt, mă 'ngroapă floricele,

Mă uit cu drag cum pleacă și cum vine
Și'si caută vesel hrana 'n rîmurele
Poporul meu de fluturi și albine.

ECATERINA PITIȘ.

FRĂȚI DE CRUCE

— NUVELĂ —

Luă Marin Simionescu-Rînniceanu.

III.

Trecuseră mai bine de trei săptămîni de la scena de ruptoare între cei doi prieteni, cînd, într'o dimineață, Mogoș primi o scrisoare recomandată. Scrierea de pe plic îi era cunoscută: scrierea lui Rămurea. Rupse repede plicul și citi:

«București, în 14 Iunie 1906.»

Frate Mogoș,

Iertare! Iertare! De mii de ori te rog de iertare. E rugămîntea unui om ce stă în fața morții și pe care tu nu se poate să nu i-o îndeplinești. Am greșit, am greșit amarnic, am făcut păcat de moarte, ridicînd mîna asupra ta. Iartă-mă! Dacă ai fi aci, ți-ași cere în genunchi iertare.

Cînd vei citi aceste rînduri, fratele tău de cruce, Ghiță Rămurea, nu va mai fi. (Cuvintele «nu va mai fi» erau stropite cu o lacrimă care întinsese slovele). Nu mai pot trăi... Nu mai pot!... Un dezgust nemărginit îmi inspiră această comedie josnică și scîrboasă pe care o numim viață...

Dar cum să-ți spun?... Cum să încep?... Aseară urmam să plec în inspecție în județul Tutova. La nouă și cîteva minute eram în restaurantul gării de Nord. Tocmai vream să mă urc în vagon, cînd aud lingă mine o voce de om ce gîfîia:

— Trăiți, D-le Inspector!

Mă întorc! Era sergentul postat la locuința ministrului și care mă cunoștea de mult.

— Ce-î bre?

— Vă poștește d-l Ministru. A spus să lăsați tot și să veniți numai de cât. Nicî eu nu știu de ce l'am întrebat:

— M-ai căutat și pe acasă?

— Nu, că nu era timp. D-l Ministru mi-a ordonat să vii de-a dreptul la gară.

Îaș o trăsură, spun sergentului să se urce pe capră și pornesc la Ministru. Acesta mă aștepta în cabinetul lui de lucru. Era foarte satisfăcut că venisem.

— Te rog să mă ierți, domnule Rămurea. E o afacere încurcată și urgentă ce mi-a venit chiar acum pe cap. Numai D-ta mă poți ajuta s'o rezolv, de oare-ce cunoști împrejurările și amănuntele ei.

Ce să-ți mai spun?... Am lucrat pînă la unu și jumătate, apoi am luat cîte un ceai și am fumat cîte o țigară de Havana, vorbind despre țărănimea din Moldova... Cînd am eșit de la el, era ceasul două și un sfert... Se făcea ziuă... Eram obosit și leșinat... Simțiam că aveam trebuință de aer curat. Oprii o trăsură și poruncii birjarului să mîne la șosea... De ce nu m'am dus de-a dreptul acasă?... De ce?... Era numai trebuință de aer curat care

mă îndemna, mă silea să mă duc la șosea?... Cine știe?... Ajuns în dreptul unei «lăptării», opresc trăsura, să pot bea un pahar de lapte. Mă scobor și o iaș pe aleea ce duce spre restaurant.

Trei tineri foarte eleganți, însoțiți de două cocote veniră spre mine. Unul din ei ținea în ochiul drept un monoclu și pusese jobenul pe o sprinceană, iar una din cocote fredona refrenul unei romanțe din foburgurile Parisului:

*«Embrasse-moi, Ninette,
Embrasse-moi!
T'as la taille bien faite
Ninette, Ninette.
T'as la taille bien faite,
Ninette, embrasse-moi!»*

Cind intrai în restaurant, chelnerii dormitaă. Cu mare greu primiiu un pahar de lapte... O voce de femeie îmi izbi auzul... O ascultai cît-va timp... «Lume care petrece!» îmi zisei eă... Dar ce voce plăcută... Și cum semăna cu vocea Irenei mele!... Ascult iar, cu mai multă băgare de seamă... Da!... Curat vocea ei... Ce asemănătură ciudată!... Vocea tăcu, apoi iar începu... Din chioșcul unde mă retrăsesem eă, vocea se auzia acum foarte clară... Niște păsărele, ascunse în frunzișul chioșcurilor o acompaniaă... Soarele răsăria și aprindea giamurile restaurantului, risipea darnic fire de aur printre frunzele pomilor... Și... de-odată o curioșitate puternică mă făcu să sar de pe scaun. Vream să văz fața aceleia a cărei voce se asemăna atit de mult cu a Irenei... Luaı un chelner la o parte.

— Cine cîntă?

— Doamna de la No. 16.

Nr. 16 era, pe semne, numărul de ordine al acelei «chambre séparée» în care cînta doamna aceea.

— Cu cine e?

— Cu un ofițer.

— Nu-l cunoști?

— Nu!

— Dar pe ea?

— Nicı pe ea! Nu i-am mai văzut pînă acum.

— Nu s'ar putea să-ı văd și eă?

— Nu se poate!

— Ascultă bre: ai de la minē cincı francı.

— De!

— Nu, de! Hai, du-mă acolo.

Ajuns în dreptul uși, chelnerul mă părăsi.

Mă uitaiu pe gura cheei; nu se vedea nimic. Puseiu mina binișor pe ivor și cercaı de se deschide ușa.

Ea se deschise fără cel mai mic zgomot. Incet, ușor, lin crăpai ușa mai mult și băgai capul prin deschizătura ei... Atunci... atunci... atunci a venit ca un vırtej de flăcări năpraznice peste mine și rănăsei fără graiū. Cıt timp?..

Poate un sfert de secundă, poate o secundă, poate un minut... Nu știu... Mie mi s'a părut un veac... În fața mea, înlănțuiți pe după gît, staî: Irena și locotenentul Crainic... Mi se părea că mă izbise cine-va de o stîncă, așa de tare mă durea în frunte... Cînd s'aî dezlănțuit, eu eram lingă ei... Ea a țipat și a fugit... Cînd? Pe unde?... Nu știu... Lui i-am pus mîna 'n piept și i-am strigat: mișelule!

L'am ținut mult strîns de piept, apoi l'am pîlmuit și l'am scuipat. Da! L'am scuipat. Apoi i-am dat cu piciorul în spate și l'am făcut scăpat... Și nu mai știu bine ce am mai făcut după aceea... Am spart cu bastonul vre-o trei ferestre și am strigat patronului: pezevenchiu!

Mi se pare că se adunase lume... Atunci am oprit o birjă și am spus birjarului să mîie acasă la mine... Intru în odaia de culcare... Irena nu era acolo... Sun servitoarea... Vine... o întreb:

— Unde-î conîta!

Servitoarea începe să tremure și să plîngă.

— S'a dus la 'coana mare!

Canalia!... Se dusesese acum la mamă-sa... Ah!

Atunci m'a cuprins un atît de amarnic dezgust de viață!... M'am dus la mine 'n biroû, am tras sertarul și am luat revolverul... Încărcat! Am încuiat uşile și... m'am apucat să-ți scriu... Acum ți-am spus totul... Mai rămîne să-ți mai spun ceva: sint un mare mișel!... Ar trebui s'o omor pe ea... Nu pot... Mi-e scîrbă!... Mă 'mpușc eu. Adio!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ghiță Rămurea.

Mogoș băgă scrisoarea în buzunar și plecă. La cel dintîi chioșc de ziare se opri și cumpără un jurnal. Pe pagina întîia era tipărit cu litere groase:

Sinuciderea inspectorului Rămurea.

El parcurse apoi repede rîndurile de mai jos:

«Cunoscutul inspector domeniial Gheorghe Rămurea s'a sinucis erî dimineață în locuința sa, trăgîndu-și un glonte de revolver în inimă. Moartea i-a fost instantanee... Știrea despre sinuciderea lui s'a răspîndit cu iuțeala fulgerului, răposatul fiind un funcționar model, iubit și stimat de toți cîți l'aî cunoscut. Imediat ce am aflat trista veste, ne-am transportat la fața locului spre a afla cauzele acestui act grozav.

În culmea unei desperări atroce, neconsolata văduvă ne-a spus, frîngîndu-și mîinile de durere: Sinuciderea iubitului meu soț e pentru mine o lovitură de trîznet. E adevărat că el suferea de multă vreme de o melancolie neînțeleasă și nu arare-orî l'am văzut într'o stare de abatere morală desăvîrșită. Nu mai departe alaltă-erî mi se plîngea că se simte foarte obosit și că ar avea nevoie de liniște.

Probabil că numai neurastenia l'a făcut să-și curme zilele...

Acî nenorocita femeie izbucni în hohote de plîns și nu ne mai putu da nici o lămurire. Am respectat această sfîntă durere de soție nefericită și ne-am retras.

Vom reveni cu amănunte la ediția din astă-seară».

Strinse jurnalul și plecă. Cel dintîi gînd al lui, fu să se ducă la locuința lui Rămurea. Luă o trăsură și dete birjarului adresa sinucisului.

— Dacă mîi iute, te cinstesc!

Birjarul atinse caii cu sfîrcul biciului și trăsura porni. Dar după cîte-va minute Mogoș nu mai putu răbda huruitul trăsurii. Opri, se coborî, plăti și o luă pe jos mai departe.

O durere mare îl strîngea de inimă și lacrimi începură a-î isvorî din ochi. Îi curgeau lin, încet, călduțe pe obraji. Intr'un rînd nu mai vedea de loc. Se opri să 'și șteargă ochii. Un domnișor tînăr se uită lung la el, fără să-î spue nimic. O femeie bătrînă se opri lingă el și oftă ca pentru ea: «oof, Doamne, Doamne, ce mult foc mai e și 'n lumea asta!» Iar un Oltenaș, numai de vre-o 15 anișori, cocîrjat sub povara ce purta pe umeri, se pitulă de-și lăsă coșurile jos, se îndreptă de șale și-și dete căciula pe ceafă: «Nu mai plînge, domnule, că tot de geaba!» Atins pînă în adîncul sufletului de mila ce-î arăta acest copil sărman și vlăguit de muncă, acest vlăstar rupt din trunchiul Olteniei, Mogoș porni mai departe. Se uită cu băgare de seamă la casele de pe acea stradă. Le recunoaștea. Cum venise el pînă aici?.. Nicî nu știa pe care străzi apucase.... Firma unei prăvălii din colțul acela de stradă îi atrase luarea aminte.

«*La trei roșiorî*»... Mogoș observă că unul din roșiorii de pe firmă avea nasul coroiat de Evreii....

...Ajunse în fața locuinții lui Rămurea și intră... I se păru că o servitoare se uită lung și mirată la el... O cîcoană în vîrstă trecu prin coridor, fără să-l bage în seamă....

El păși încet, cu grijă, par'că s'ar fi temut să nu deștepte pe un bolnav iubit...

...Era tot Ghiță Rămurea pe care-l cunoștea el.... Tot așa de alb la față ca o felie de caș, tot așa de frumos... Puțin mai încruntat.... Prin colțul din dreapta al buzelor, curgeau două fire de sînge închegat... Păreau două fire de arniciu... El se apropie în virful degetelor de catafalc... O femeie bătrînă-bătrînă, se ridică de pe un scaun... El n'o băgase de seamă... Era ceva vechiu, ceva de moarte în toată înfățișarea ei... Mai mult ea îl trezi din toropeala aceea ciudată în care-l aruncase durerea... I s'a părut lui?... Și bătrîna aceasta se uita curiosă la el... De ce oare?... Dintr'o odaie vecină auzi plîsete... El se întoarse încruntat, aproape să pue degetul pe buze spre a comanda liniște... Apoi își ridică ochii... În fața lui era tabloul *Amurg de Măru*... O mare de holde verzi, tăiată drept în două de drumul lat al țării. În stînga, secară; în dreapta, porumb. Din pragul asfințitului soarele svîrlea o lumină violetă peste lanul de secară... Pe drum, un car cu boi. Omul mîna boii pe din cea... Și purpura sfințitului de soare cădea ca o pulbere ușoară pe capul muncitorului... Un nor alb se ridica înalt și pripor ca un munte... Mogoș rămase mult timp în contemplarea aceluî tablou... De cîte ori nu-l admirase el, împreună cu Rămurea!.. Și acum, un gînd ciudat îi răsări în adîncul ființei lui... I se părea că dacă se va uita la fratele lui de cruce, îl va vedea miș-

cîndu-se... E sigur de aceasta și de aceea mai întîrzie un minut și încă unul în contemplarea *Amurgului*... Foarte curios: lumina acea murindă a soarelui ce sfințește pare acum innundarea sfioasă a răsăritului... O surcică plutește tîrîtă de valurile unei ape repezi... Un vârtej și surcica se cufundă pentru a răsări cine știe unde.

Tot așa era și cu gîndurile lui Mogoș... Erau momente cînd el trecea printr'o totală eclipsă sufletească...

Auzi șapte lingă el și se întoarse... Era Irena, cocoana aceea bătrînă pe care o văzuse trecînd pe coridor, locotenentul Crainic, tatăl lui Ghiță, vre-o trei domni pe cari nu-i cunoștea și o domnișoară. Grupul se apropia și el desluși cuvintele următoare:

— Bietul *Georges!* De multe ori mi se plîngea el de neurastenii... Cine-ar fi crezut să sîrșească ast-fel.

...Cine vorbea așa? Cine?... Locotenentul Crainic!... «Ce nerușinare!» — se gîndi Mogoș și o flacăra groaznică i se urcă la cap. Se întoarse iar spre mort și ochii i se umeziră de lacrimi.

«Adio, frate Ghiță! Adio!» — zise el în gînd sinucisului și vru să plece.

O mină se lăsă ușoară pe umărul lui drept și o voce se auzi suspinînd în-năbușit, chiar lingă el. Se întoarse. Era Irena Rămurea. El se feri cu o mișcare repede și furioasă, strigîndu-i:

— Nu mă atinge! Nu mă atinge că mă pîngărești!

O tăcere apăsătoare se lăsă în camera mortuară. Irena șovăi... Mogoș o văzu și o furie ne-măi pomenită-i apucă... Ea se dete aproape de el și îi șopti:

— Domnule Mogoș, ai uitat să-ți pui cravata!

Ah! Acum înțelegea el de ce se uita așa de ciudat servitoarea la el...

— Nu e acum vremea să ne gîndim la fleacuri de-astea! — răspunse el.

Apoi, o putere mare, o putere nevăzută, tainică, năpraznică, îi împinse mina spre Irena. El o apucă de după ceafă și o tîri mă mult lingă catafalc, unde o îngenunchiă cu de-a sila:

— In genuchî!... In genuchî, cățea!...

Ofițerul se repezi la ei. Mogoș îi aruncă o privire plină de dispreț, o privire de om tare, de om care-î cunoaște mișelia și dădu drumul Irenei. Apoi se plecă pe catafalc și sărută fruntea frumoasă, înaltă și albă a lui Rămurea:

— Te-am răzbunat, frate Ghiță! Adio!

Și încrîncenați de cele văzute, martorii acestei scene rămaseră fără grai.

Iar Mogoș se întoarse și trecînd prin fața lor, eși din camera mortuară cu fruntea sus.

E M I N E S C U.

*Pe-o veche bancă 'ndurerat poetul
De-o oră şade răscolind trecutul,
Şi par'că vede 'ncetul cu încetul
Cît de ușor 'i-a ști necunoscutul.*

*Pentr'-un bătrîn s'a isprăvit carnetul...
El știe bine ce cuprinde lutul,
Și ce ne face să trăim, secretul:
O poezie ce o dă sărutul!*

*La cartea lui de versuri lung privește:
S'o tipărească cine-a pus la cale?
Amoru'-i stins, de mult nu mai trăește;*

*Iluzii moarte, ceață și durere...
Și, filele el rupe în tăcere,
Și 'n vînt se duc ca albele petale...*

D. TELEOR.

BCU Cluj* Central University Library Cluj

O săptămînă pe Atlantic.

După mai multe zile de studiat listele de căi ferate și vapoare, pentru a afla cea mai bună și mai eficientă combinație a drumului peste ocean și în America pînă în California, și după mai multe vizite la diferite «oficii», am ajuns în fine să am în schimbul a vre-o 25 lire sterlinge (625 lei) un bilet de clasa II pe transatlanticul St. Paul, și o recepisă pentru Compania S. P. (Southern Pacific Co.) de drumuri de fer din America. Toată această afacere, în sine simplă, m'a costat multă osteneală și bătae de cap, căci nenumărate sunt Companiile de transatlantice, și de drumuri de fer și deși ele toate sint unite într'un mare trust, totuși se concurează în anumite limite. Din fericire, Londra e orașul unde poți avea totul după pofta inimei; iar serviciul în aceste «oficii» (biurouri de informații și vindere de bilete) este uimitor de

* Sub titlu «Din lumea largă» am publicat în diferite gazete și reviste o serie de scrisori și povestiri dintr'o călătorie ce am făcut în America. Afînd că acele știri aũ fost primite cu interes de publicul cetitor, m'am decis a le aduna într'un volum, complectîndu-le. Din cînd în cînd voi da și aci cite-va din bucațile inedite încă.

repede și precis. Din Londra poți să ieși orice drum, să faci orice combinație de călătorie, de la Londra iar la Londra, pe ori unde vrei peste pământ; dacă plătești banii, capeți teancul de bilete de drum și în tot timpul călătoriei nu mai ai nici o grije. Acolo e Central Cook's «Office» care se leagă prin astfel de bilete plătite să-ți găsească și casă, masă, teatru etc. Așa am făcut și noi; am luat bilete direct Londra San-Francisco, dar nu prin Cook, căci voiam să avem libertate; de obicei călătorii supt auspiciile lui Cook sint purtați de mină și în grup de colo pînă colo de *ciceroni*, anume și după un program anumit.

Vaporul nostru pleca în dimineața de 10 Decembrie (stil nou) din Southampton. Noaptea dinspre 10 Decembrie am petrecut-o așa cum ori cine-și poate închipui cînd te pregătești pentru o călătorie peste nouă mări și nouă țări. Neplăcerca mi-a mai fost mărită prin faptul că a trebuit să-mi părăsesc cufărul nou-noulet, luat din București, și să transpun totul într'o cutie rezistentă, căci mi se spunea de toți că cufărul meu nu va rezista trîntiturilor hamalilor americani. Cu așezarea asta mi-a trecut jumătate de noapte, dar mai tîrziu am văzut că n'a fost în zadar. Dis-de-dimineață trenul nostru pleca spre Southampton din gara Waterloo; la gară ne-a petrecut Cousin Henry, un bătrîn arheolog, unchiu al nevastăii mele, care ne aducea ca dar de nuntă un volum al celebrului poet scoțian Burns, ca să avem ce citi pe drumul lung.

În vagon rămăsesem singuri, căci puțină lume călătorește iarna spre America, și trenul nostru era anume pentru vaporul transatlantic. În singurătate și tăcere melancolia plecării se infiltra încetul cu încetul și tot mai adînc în inimile noastre, iar gîndul binedoritor cutreera locuri depărtate, unde lăsasem sumedenie de neamuri și prieteni. Trenul sbura cu o iuțeală de aproape 100 km. pe oră, pe un podiș acoperit din gros de un strat de zăpadă; satele și fermele troenite deabia se zăriau din fugă.

Plecam în plină iarnă, o iarnă peste măsură de grea, în acele părți, unde valurile domoale ale Goolfstreamului aduce de obicei adiere caldă de pe malurile Mexicului. De la o vreme trenul scoboară în tăetura malului dinspre Canalul Mîncei; aci, printre ochiurile mantalei de zăpadă, apar stînci albe de calcar, care, pe timpuri au făcut pe Galii să dea numele *Albion* acestui petec de pământ, la care mai apoi s'a mai adăogat și epitetul de *perfid*, din cauza politicei externe a locuitorilor de acum două-trei sute de ani.

Trenul a tras tocmai lîngă debarcader. Vaporul curățit, cercetat cu deamănuntul în toate alcătuirile lui, sta gata de plecare; își aștepta

numai încărcătura cea din urmă : oamenii și bagajele lor. O muzică repeta mereu un marș ce răsuna cam prea metalic în aerul rece și se amesteca cu totul neplăcut cu larma ce o făceau hamalii, macaralele și toate mașinele în lucru de pe vapor. Animația mare de pe debarcader și vapor mi-a răspîndit gîndurile triste și văzînd atîta lume veselă, plină de viață și de încredere, mi-a revenit și mie focul ce mă pornise pe acest drum.

Suit pe bord am stat, ca mulți alții, să'mî văd trecînd în vapor cuferile. Transpunerea coletelor și cuferilor se face în trei feluri, după natura bagajului : cele grele și mari sînt ridicate de pe mal cu o macara-capră mobilă și lăsate tocmai în fundul vaporului, într'o cameră patrunghiulară ca un imens puț de 10-15 m. Cuferele de care eventual ai putea avea nevoie în timpul călătoriei, le lasă c'eașupra covertei unde se acoperă cu o mușama.

Ele sînt urcate prin ajutorul unei pînze înclinate mobile, pe două sururi ; cufărul se pune pe pînză și mecanicește e tras cu ea în sus,

În fine cabintrunc-urile, cuferi anume de vapor, late și puțin înnalte, ca să poată intra sub patul din cabină, sînt duse de hamali și «steuards» în cabină și băgate supt paturî. Toată această împărțire se face cu multă rînduială și ușurință, căci în momentul ce ți-ai luat biletul pentru vapor, ți s'a rezervat o cabină, conform prețului plătit și ți s'au dat trei feluri de bilete, colorate diferit și de forme diferite, pe cari le lipești pe coletele respective. Hamalii cînd pun mîna pe un colet, privesc culoarea biletului lipit și fac repartitia.

În cite-va momente vaporul este gata de plecare ; marșul se repetă nu știu pentru a citea oară ; sirena vaporului innăbușe, pentru un moment, ori ce alt sunet și în urma ei continuă sgomotul puțin armonios al lanțului ce ridică ancora.

Încetul cu încetul ne depărtăm de mal ; innaintăm domol printre două imense zaplazuri de grinzî și eșim în larg. De pe mal filfie batiste și pălării, s'aud urări de bine ; dar nu sînt pentru noi ; noi n'avem pe nimeni aci ; ai mei sînt departe, foarte departe și poate nici nu le trece prin gînd că pentru o săptămînă ne încredințăm elementului celui mai mobil pe acest pămînt... Acolo, unde acum soarele luce în miezul zilei, de unde ne vin tocmai aci lîngă stîncele albe ale insulei White cite-va raze piezișe și fără căldură, acolo am lăsat pe acei ce'mî sînt scumpi.

Insula White albă, după păreții de calcar, pe lîngă care trecem, e interesantă prin faptul că ea este un rest din straturile de calcar și alte roce, cari legau odată, în trecutul foarte depărtat geologic, insula de azi a Angliei de continentul Europei. Încă azi se vede pentru

ochiul ager și cunoscător că straturile de calcar se corespund la Dover și Calais și țărmurile aū aceeași constituție de continent, ca și pe insulă. Canalul Minecei se prezintă ca o scobitură în pământ, ca o vale care până pe la 50 m. ar fi fost acoperită cu apă; dacă, printr'un fenomen geologic, această parte a pământului s'ar ridica numai cu 50 m. Anglia ar deveni o peninsulă a Europei, cum e Danimarca. Constatarea existenței trecute a unui uscat ce unea Anglia cu continentul, corespunderea straturilor deoparte și alta a Canalului, precum și stabilirea faptului că într'un timp o mare se întindea deacurmezișul uscatului Canalului, unind basinul Parisului cu al Londrei, aū fost dintre cele dintiū descoperiri ale geologiei și pentru ele Demarest, un fecior de fermier, autodidact, a cîștigat prin sec. XVIII un mare premiu al Academiei franceze.

Cînd țărmul e gata să dispară la orizont, așa că dunga lui albă nu mai are nici un farmec pentru noi, cînd ne-am depărtat deabinele de uscat, încît vestea pământului ne-o mai poartă numai stolurile de albe păsări, pescari, ce ne urmează în rotocoale mari, atunci încep vizitarea imensului vapor. *St. Paul* e un vapor cu 2 helice al Companiei American Line. Lungimea lui e de 554 picioare (peste 170 m); lărgimea 63 picioare (aproape 20 m.) și are un tonaj de 11.629 tone, (deslocuește peste 11.000 m. cubi de apă). E un vapor nou, foarte curat și bine întreținut, are antenă pentru telegrafie fără sîrmă și tot confortul necesar marilor călători. Saloanele și sălile de mîncare sînt foarte luxoase; are două biblioteci bogate, două pianе și o orgă, o orchestră de instrumente cu coarde (compusă în majoritate de oameni de serviciu (scwards), și o mulțime de jocuri de distracție. Mașinaria nouă merge ca un ceasornic; nici o ciocnire, nici o scîrțitură, parcă nu s'ar mișca tone și tone de fer la fiecă clipă. În salon găsim hîrtie și ne apucăm să scriem rudelor și prietenilor scrisori de adio, căci drumul la America este un eveniment însemnat în viața cui-va; pleci la un drum cu atîtea greutate și așa de lung, că, Doamne fereste! dar cine știe dacă te mai întorc. Și acum mai aveam singura posibilitate ca scrisorile noastre să fie răspîndite în Europa, căci *St. Paul* se oprește pentru o oră la Cherbourg, pentru a lua pasageri și a schimba mesageria și poșta.

Pe carți poștale, și hîrtie de scrisori cu monogramă, cu chipul colorat și cu steagul vaporului, am trimis înștiințările și salutările noastre celor de pe uscatul european, precum și felicitările noastre pentru Crăciun și Anul nou (1905), căci era ultima poștă cu care puteam corespunde acestui obicei. Vremea dejunului ne-a apucat tot scriind.

Mesele pentru diferitele clase se dau în saloane separate; ba încă

după prînz s'a închis comunicația dintre cl. I și cl. II, așa că fiecare clasă e complet izolată într'o parte a vaporului. Ca de obicei, clasa II-a este la prora vaporului, acolo unde oscilațiunile vaporului în timpul furtunos sint mai pronunțate, păstrîndu-se locul mai bun pentru clasa I.

La masă, odată cu lista de bucate, foarte bogată și variată, ni s'a împărțit și o listă de numărul și numele călătorilor. Așa am luat cunoștință că sint 92 călători în salon (cl. I). 65 în clasa II și 794 în clasa III, aceștia fiind mai ales evrei emigranți din Rusia.

Serviciul la masă, precum și preparația bucatelor, nu lăsaū nimic de dorit. Se servește totul la discreție (nu «table d'hôte») după o listă de bucate ce se schimbă la fiecare masă; băuturi alcoolice nu se dau în prețul obișnuit, ci trebuiesc plătite deosebit. De asemenea limonada, cafeaua, ceaiul etc. ce s'ar lua în alte ore decît ale meselor, se plătesc separat, dar la masă se servia orice doriai din acestea.

Călătoria se anunța a fi foarte plăcută: lume nu era tocmai multă pe vapor, așa că aveam cabine bune și spațiu mult de mișcare; marea era relativ domoală, mai ales știind că Canalul Mînecei e unul dintre cele mai agitate mări; serviciul și întreținerea se prezentău foarte mulțumitor, biblioteca era bogată, iar pentru distracțiuni și conversații aveam două saloane (pentru fumători și nefumători) la dispoziție. Cu gîndul foarte împăcat și mulțumit de începutul călătoriei, după masă m'am dus în cabină, să restabilesc și prin somn o parte din energia ce-ți reclamă pregătirea și plecarea într'o mare călătorie. Vaporul ajungea la Cherbourg la 5-ore p. m., dar noi n'am văzut Cherbourg-ul.

G. MURGOCI.

DRAGOSTE

Cu ochii gureși, pe 'ndelete,
Te-ai spovedit. Dar nu fu lesne
Cînd port' rochițe pînă 'n glesne,
Sunt rușinoase cele fete.

De cît, eū taina ce mi-o spuī
O voi păstra-o pentru mine
Și sărutatu-ascuns l'oi ține
Și nu te-oī spune nimăruī.

ION CORBU.

EDMOND ROSTAND

S A M A R I T E A N C A

EVANGHELIE ÎN 3 TABLOURI

tradusă de

G. V. BOTEZ-GORDON

ISUS

Spre a începe.

Voi nu ştiaţi iubirea cea fără de măsură,
 Şi'n nu'mi puteam încrede întreaga 'nvăţătură.
 De v'aş fi spus atuncia : iubiţi pe Géntilii chiar,
 O, dragi copii, cu toţii v'aţi fi mîhnit amar.
 Puteam eû, fără teamă, în umbra voastră plină,
 S'arunc deodată valul cel mare de lumină ?
 Şi vouă, slabi, deodată să torn vinul meu tare ?
 O, nu ; de-aceia-atuncia prudenta mi-a fost mare ;
 Şi strecuram lumina, ş'am prins s'o cîntăresc,
 Căci toată nu 'ndrăznit-am s'o dau. Azi îndrăznesc.

ANDREI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ei cum ? Nimic nu 'nseamnă cînd omul nu-î jidan ?

ISUS

A vindecat Elizeu pe Nahman, Syrian.

PETRU

Şi cum, pentru-aceşti oameni iubire s'avem noi

ISUS

Ş'o să-î iubiţi cu toţii, căci eû vă rog pe voi.

PETRU

Dar ce vreî cu noi, Rabbi ? !..

ISUS

Să fiţi întregi aş vrea.

Uşor se simte omul purtînd povara mea.

Purtaţi-o. Şi pe-aproape iubiţi-l.

PETRU

Aşa dară

Aproapele se chiamă păgînul, ori o fiară ?

ISUS

Un om din Ierusalim mergea la Iericho ;
 Ii ies tîlharî în cale. Il bat ; il schingiuesc,
 Și țipetele sale rămîn fără echo ;
 Și mort crezîndu-l hoții, în drum îl părăsesc...
 O rană-i era trupul, zăcea bietu-amorțit ;
 Și sîngele țîșnise ca din burdûfuri vinul...
 Un preot trece, vede cel trup, locu'nroșit.

Dar trece-uitînd străinul.

Trece-un levit. Se uită la ochiul trist ce moare,
 Și trece 'n nepăsare.

Un Samaritean trece. El bietul cap privește,
 Și'n cale se oprește.

De pe catir coboară, grăbit la om aleargă,
 Și unt-de-lemn cu balsam turnînd în rana-i largă
 'Ncheagă roșul sînge; pe muribund el bine

Il ia de subsuoară

Și'l duce 'n șea, și-l ține

Pin'la sălaş, coboară

Cu el, apoi îl culcă, ș'asupra-î iar veghează ;
 Ș'a doua zi cînd zorii de ziuă luminează,

Chemînd pe cei mai mari

Aî hanului, plătește 'nnainte doi dinari,
 Zicîndu-le: «Plec, însă în timpul lipsei mele,

«Să-l îngrijiiți cu toate cele,

«Că la re'ntors eū voi plăti

«Tot ce mai mult veți cheltui!...»

Ș'acest păgîn plecă apoi!...

Ș'acuma, 'n conștiință, eū vă întreb pe voi,
 De bietul om ce fuse lăsat, cum lași un cîine,

Din toți ciue rămîne

Prin tot ce-a făptuit

Aproapele uman ?

Cel preot, cel levit,

Ori cel samaritean ?

PETRU

Dar...

ISUS

Ați pătruns ?...

IACOB

Da, Rabbi!...

IOAN (luî Isus, conducîndu-i spre marginea fîntinei.)

Ia loc, că suflî gre ;

O, lungă  i aspre drumur  am mers. (Isus se a ează.)

ANDREI

Dar ce-  mai rău,

Se zice că ho i groaznici pe-acolea ar umbla;

E unul mai cu seamă.   zice...

ISUS (cu blinde e.)

Baraba!

IOAN (îngenuchînd lîngă Isus.)

 i-ai rupt cuvîntu-atuncea, spre a întrebă de drum,

Din explicarea ceea — urmează, spune-acum!..

Din fabula cu-acela ce-ogoru- i sămăna...  C

ISUS (surizînd.)

Ce să explic?

IOAN

S mînta cea bună ce 'nsemna?

(Va urma)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA.

I. C r .

A apărut î n bro ur  cuvîntarea d-lui *D. Onciul* î n  edin a Academiei de la 23 Martie a. c.: *Tradi ia istorică î n chestiunea originilor rom ne*. (Extras din Analele Academiei S. II., Tom. XXIX), București 1907, 21 pag., 30 bani.

Bro ura aceasta a fost provocată de sus inerile unor autor i cari «nu s'au sfiit a emite, cu o u urînt  uimitoare, p rer  de cele mai bizare despre începutul na ionalit ii rom ne.» Î n adevăr d-l Radu Rosetti, î ntr'un memoriu publicat î n analele Academiei (Despre originea  i transformările clasei st p nitoare din Moldova), sus ine — fără a aduce vre-o probă — că elementul roman n'a putut să se men ie î n Dacia, după retragerea legiunilor. Apoi î n urmă, î n lucrarea: *Pămîntul, sătenii  i st p nii î n Moldova*, «o carte de un merit remarcabil, cu o introducere (mai pu in meritorie) despre alcătuirea neamului rom nesc,» d-l Rosetti î  i modifică părerea î ntru c t-va!

Partizan al continuit ii elementului daco-roman î n stînga Dunării, d-l Onciul î  i documentează părerile printr'o bogată bibliografie  i dă o dreaptă orientare a chestiunii, preciz nd «punctul de vedere istoric, cel dat prin tradi ia istorică.»

Cu competența-i cunoscută și cu acea căldură legitimă ce ți-o dă temeinicia probelor, a scris d-l Onciul această broșură, care împreună cu cea de mai înainte (Romîni în Dacia Traiană, București 1902) ne dă tot ce s'a scris mai concis și mai de valoare cu privire la origina noastră. St. P.

* Supt titlul pe cît de simplu, pe atît de sugestiv «Casa din Muscel», colaboratorul nostru, d. I. Boteni a tipărit în Cimpulung, unde este profesor, un volum de frumoase povestiri, despre care se va mai vorbi aici. Impreună cu d. N. Dunăreanu, cu volumul său «Chinușișii», d. I. Boteni se alătură cu vrednicie cetei viguroase a prozatorilor noștri tineri. Il salutăm cu dragoste și încredere printre autorii nulei romînești moderne.

* Muncă folositoare și literară a săvîrșit d. N. Bănescu, traducînd într'o limbă romînească îngrijită, din original, «Viața lui Pericle» de Plutarc (București, Socec, 1907; pg. 82, prețul 1 leu.) Traducătorul dă și o notiță biografică asupra lui Plutarc.

* Invățătorul ardelean d. Nicolae Iosif a scos la Sibiu, în biblioteca «Reuniunii romîne de agricultură», o carte de îndrumare practică pentru cultivatorii de vii (Tipografia H. Meltzer, Sibiu; pg. 77; prețul 80 de bani). Lucrarea e binevenită și la noi în țară, unde cultura viilor a luat în vremea din urmă o mare dezvoltare.

* Vestim cu plăcere că d-na Zoe Verzea, autoarea — numai pentru tîrziul și fistichiul «arbitru al eleganței» cosmopolite de la «Teatrul Național» necunoscută încă — a comediei de moravuri, de-o reală valoare, «Din lumea de azi», va da publicului, în curînd, o nouă piesă de moravuri, «Daniela», comedie în 3 acte, cu subiectul din viața peștriței noastre burgheziei parvenite. Piesa s'a citit într'un cerc de scriitori restrîns și a făcut impresie foarte bună prin realitatea persoanelor, prin acțiunea bine condusă, prin verva spirituală susținută și prin tendința morală sănătoasă. Manuscrisul va fi prezentat «Teatrului Național», unde ar fi vremea să pătrundă în sfîrșit lumina pieselor romînești moderne, ale căror personaje reale vor lua la goană de pe scena sanctuarului artei dramatice naționale și vor spulbera odată pentru totdeauna pe toți măscăricii și pe toți papuricii necuviincioși ai pieselor ușurele și triviale, de importanță străină și de valoare problematică.

II. Reviste.

În «Revista generală a învățămîntului», nr 10, d. C. Banu publică rezultatele extraordinar de prețioase, din punct de vedere pedagogic și chiar politic — nu și politicianist! — ale unei anchete ingenioase pe care a făcut-o asupra răscoalelor țărănești printre elevii de curs superior ai Seminarului Nifon-Mitropolitul. Profesorul de limbă romînă al Seminarului e vrednic de toată lauda pentru stilul plastic și romînesc al elevilor, iar ideile și sentimentele acestora — multe drepte, alte unilaterale, greșite și chiar desordonate, de și pornind dintr'un izvor curat și nobil — trebuie să pună pe gînduri pe educatorii publici care își pot da seama cît de nefastă este influența

mediului nostru politic asupra mentalității școlare. D-l Banu promite a reveni asupra anchetei sale.

* În «Țara-Noastră» din Sibiu, nr. 20, d. A. Seca, tânăr poet ardelean, care a publicat și în «Sămănătorul», are o idilă de toată frumusețea, «La Clacă». Este, fără nici o exagerare, una din cele mai bune poezii pe care a dat-o pînă acum vr'unul dintre elevii de talent ai d-lui Coșbuc, creatorul genial al acestui gen în poezia noastră artistică.

III. Ziare.

În *Lupta* din Budapesta, d. Zaharie Bîrsan a terminat seria interesantelor sale amintiri pline de vervă, haz și duioșie, despre turneurile sale de actor prin Ardeal, Banat și părțile ungurene locuite de Romîni. Sînt cuprinse acolo adevărate icoane culturale, prinse cu meșteșug de un artist—poetul, și trăite adînc de un alt artist — actorul Z. Bîrsan. Împreună cu amintirile sale, publicate acum cîțiva ani în «Gazeta Transilvaniei», despre un turneu al d-șoarei Bîrsescu în România, d. Bîrsan ar putea să alcătuiască un volum prețios care de sigur ar face norocul orîcărui editor romîn și bucuria multor cetitori de carte romînească.

* S'a păcălit rău de tot bietul îngrijitor al foiletonului *Luptei* din Budapesta. Fără să pomenească la început pe autor și nici măcar la urmă revista, istețul s'a priceput nu numai să reproducă nuvela d-lui Sandu-Aldea «Frați de cruce», dar să o și încheie printr'un «Sfirșit» de tot hazul, deși reprodusese abia capitolul întiiu și deși era pus în fruntea nuvelei semnul, desigur ne-cabalistic: «I» ! O așa păcăleală mai rar: curat povestea ăluia cu ceapa de furat pe care-l suflase vîntul în grădina străină !

În *Rumänischer Loyd* d. Hîrsu traduce frumoasa nuvelă *Ghiocel* a d-lui Sandu-Aldea.

IV. Diverse.

* Luăm știre, cu bucurie, de întîia serbare culturală și socială pe care o va avea vrednicul personal al Institutului «Mînerva», organizat de curînd într'o «Societate de ajutor reciproc». Serbarea se va da în sala cea mare de la Oppler, Simbătă, la 2 Iunie, seara ; va fi un concert de cîntece populare executate de corul personalului din ateliere, condus de harnicul compozitor d. P. Ciorogariu, apoi se va încinge sprintenul joc romînesc. Aflăm că vor lua parte la serbare și scriitorii de-ai noștri cari știu prețui concursul însemnat al meșterilor slovei de metal ce asigură traiul îndelungat și răspîndirea slovei de lumină a gîndului și graiului nostru romînesc.

Cărti

apărute în editura Institutului de arte grafice „Minerva”
Bulevardul Academiei, 3. — Edgar Quinet, 4.

AUTORII CLASICI

	L. B.		L. B.
ALECSANDRI V. — Poesii	1.50	EMINESCU M. — Poesii postume	1.50
— Teatru, vol. I	1.50	— Scrieri politice și literare	2.—
— Teatru, » II	1.50	— Literatură populară	1.50
— Teatru, » III	1.50	FILIMON N. — Ciocoi vechi și noi	1.50
— Prosă	1.50	ISPIRESCU P. — Legendele saū basmele Romīnilor	1.50
ALECSANDRESCU GR. — Versuri și prosă	1.25	NEGRUZZI C. — Prosă	1.50
BĂLCESCU N. — Istoria Romīnilor supt Mihai-Viteazul	1.50	ODOBESCU AL. — Vol. I. Opere complete	1.50
BOLINTINEANU D. — Poesii	1.50	PANN ANTON. — Opere complete	1.50
CREANGĂ I. — Opere complete. 1.50			
EMINESCU M. — Geniu pustiu	2.—		

NB. — Toate aceste scrieri — exceptind „Poesii Postume” și „Geniu Pustiu”, de Eminescu, — se găsesc în ediții de lux . . . a Lei 5.— vol

AUTORII CONTIMPORANI

	L. B.		L. B.
ALDEA-SANDU C. — In urma plugului	1.50	HODOȘ CONSTANȚA. — Frumos.	1.50
— Drum și popas	1.25	IORGA N. — Cuvinte adevărate.	2.50
BÎRSAN Z. — Visuri de noroc	2.—	— Drumuri și orașe din România	2.50
BELDIȚEANU N. N. — Chipuri de la mahala	1.50	— Sate și mănăstiri din România	2.50
BOUREANU EUG. — Povestiri din copilărie	1.50	— Pe drumuri depărtate	1.50
COȘBUC G. — Valuri alinate, poezii traduse din Carmen Sylva	1.50	— Neamul românesc în Bucovina	2.50
CHENDI IL. — Preludii	2.50	— Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească, 2 volume à	2.50
— Foiletoane	2.50	— Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul	1.50
— Fragmente	2.50	— Ștefan-cel-Mare și Mihai-Viteazul	— 50
CUNȚAN MARIA. — Poesii	1.25	— Istoria Romānilor în chipuri și icoane	2.50
DELATISMANA CORN. IOANA. — 100 basme pentru copii	2.50	IOSIF ST. O. — Din zile mari	2.—
EMILGAR-GĂRLEANU. — Bătrīniī FLĂMĂRION C. — Tainele cerului (tr. d. H. G. Lecca)	1.50	— Credințe	1.50
GENLIȘ D-NA (de). — Povestiri morale pentru tinerime	1.50	LECCA G. H. — Poesii	1.50
GORUN ION. — Taina a șasea	1.50	LIVESCU FLOREA MARIN. — Nu se cuvīne!	1.50
GRIGOROVITZA EM. — Chipuri și graiuri din Bucovina.	2.50	MANOLACHE-HOLDA I. — Fete	1.50

	L. B.
PAPAHAGI N. și JULES BRUN Moșneagulde la munte . . .	1.50
PAUL AUGUSTIN. — Între Someș și Prut . . .	1.50
PETRESCU-PETRA N. — Ilie Marin POP VASILE. — Rîs și plîns . . .	1.50
— Domnița Viorica . . .	2.—
POPOVICI C. AUREL. — Vorbe înțelepte . . .	1.50
ROSETTI R. D. (Max). — Între Capșa și Palat . . .	2.—
Rutenisarea Bucovinei . . .	3.50
SADOVEANU M. — Povestiri . . .	1.50
— Crișma lui moș-Precu . . .	2.—
— Dureri înăbușite . . .	2.—

	L. B.
SADOVEANU M. — Șoimii . . .	1.50
— Povestiri din războiul . . .	2.—
— Floare-Oflită (roman). . .	2.—
— Amintirile căprar Gheorghită	2.—
SCROB C. — Rouă și brumă . . .	1.50
SCURTU AUREL. — Călauza sta- țiunilor Balneare și Climate- rice din România	2.50
SLAVICI I. — Vatra părăsită. . .	2.—
— Din bătrîni.	2.50
TEODORU A. GH. — Din viața marinarului	1.50
VOINEȘTIE-BRĂTESCU I. — Nuvele și schițe	1.50

BIBLIOTECA POPULARA „MINERVA”

	L. B.
No. 1—3. Istoria populară a Romînilor	—45
» 4. Cîntarea Romîniei . . .	—15
» 5. Istoria populară a li- teraturii Romîne . . .	—15
» 6. Revoluția lui Tudor Vladimirescu	—15
» 7. Perderea Basarabiei. . .	—15
» 8. Unirea Principatelor. . .	—15
» 9. Mihail Cogălniceanu. . .	—15
» 10. Vasile Alecsandri . . .	—15
» 11. Stefan-cel-Mare . . .	—15
» 12-13. Istoria lui Mihaî Vi- teazul, de N. IORGA . . .	—25

	L. B.
No. 14. Revoluția lui Horia . . .	—15
» 15. Răpirea Bucovinei . . .	—15
» 16. Cum să ne creștem copii . . .	—15
» 17. Păstrarea sănătății . . .	—15
» 18. Ce să citim?	—15
» 19. 10 Mai	—15
» 20-22. Războiul pentru nea- tîrnare	—45
» 23. Viața și faptele Mitro- politului Moldovei Veniamin Costachi	—15
» 24. Aritmetică	—15
» 25. Femeia în revoluția din Rusia de E. Arbore-Ralli . . .	—15

MUSICALĂ ^{CA} „LIRA ROMÂNĂ”

Conținînd cele mai frumoase romanze și cîntece
naționale romîne pentru voce și piano

NUMERELE APARUTE :

1. Deșteaptă-te Române. Cîntec pa-
triotic. 2. Luna doarme. Romantă, populară. 3. Aoleu! Arie populară. 4. Suspino crude. Romantă populară. 5. Cit te-am înbit. Romantă popular. 6. Călugărul. Melodie populară. 7. Pentru tine Jano. Cîntec popular. 8. Două fete spală lină. Arie popul. 9. Ce te leguî codrurile! Romantă. 10. Steința. Romantă. | <ol style="list-style-type: none"> 11. Cucuruz cu frunza'n sus. Cîntec
popular. 12. Fetișo din acel sat.. Arie din
Transilvania. 13. Popa zice că nu bea. Arie popular. 14. Inimioara mea. Arie populară. 15. Am un leu și vreau să-l beau.
Cîntec popular. 16. Pasăre galbenă'n cioc. Cînt. pop. 17. Imnul Regal Român de Hübsch. 18. Cîntecul Gînteii Latine. |
|--|---|

Prețul unui Ex. 20 bani.

**De vânzare la toate librăriile din țară și la Instit. de arte graf.
și edit. „MINERVA”, București, B-dul Acad., 3.—Edgar Quinet, 4.**